

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดนนทบุรี ครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดนนทบุรี และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านการงานที่ต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดนนทบุรี

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นกลุ่มตัวอย่างเป็นพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดนนทบุรี จำนวน 216 คน หาขนาดกลุ่มตัวอย่างได้จำนวน 173 คน โดยได้มาจากการสุ่มตัวอย่างวิธีเพิ่มตัวแปรอิสระแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น โดยได้รับการแก้ไขแนะนำและตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ นำไปทดลองใช้ (Pre-test) กับพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลพระนั่งเกล้า จังหวัดนนทบุรี ซึ่งไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ทดสอบความเที่ยงและค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์ Cronbach's alpha Coefficient ซึ่งแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส แผนกงาน ประสบการณ์การทำงาน ตำแหน่งงาน รายได้ บุคคลที่ต้องรับผิดชอบเลี้ยงดู และ ความถี่ในการขึ้นเวรบาย-ดึก จำนวน 8 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านการงาน จำนวน 36 ข้อ ประกอบด้วย 3 ด้านคือ

- 2.1 ด้านลักษณะงาน จำนวน 12 ข้อ
- 2.2 ด้านการปกครองบังคับบัญชา จำนวน 13 ข้อ
- 2.3 ด้านเพื่อนร่วมงาน จำนวน 11 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดนนทบุรี จำนวน 99 ข้อ ประกอบด้วยคุณภาพชีวิตการทำงาน 8 ด้าน คือ

- 3.1 ด้านการได้รับค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม จำนวน 14 ข้อ
- 3.2 ด้านสภาพการทำงานที่คำนึงถึงความปลอดภัยและสุขภาพอนามัย จำนวน 17 ข้อ
- 3.3 ด้านโอกาสในการพัฒนาความรู้ความสามารถ จำนวน 13 ข้อ
- 3.4 ด้านความมั่นคงและความก้าวหน้าในงาน จำนวน 11 ข้อ
- 3.5 ด้านการทำงานร่วมกัน จำนวน 13 ข้อ
- 3.6 ด้านประชาธิปไตยในองค์กร จำนวน 10 ข้อ
- 3.7 ด้านความสมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนตัว จำนวน 11 ข้อ
- 3.8 ด้านลักษณะงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการพัฒนาคุณภาพชีวิตในการทำงาน

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ระหว่างวันที่ 1 มีนาคม 2549 ถึงวันที่ 31 มีนาคม 2549 แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยสถิติเชิงพรรณนา ค่าร้อยละใช้แสดงข้อมูลทั่วไป ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเพื่อแสดงการกระจายข้อมูล และสถิติการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม กำหนดความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีอายุอยู่ในช่วง 30-39 ปี คิดเป็นร้อยละ 54.3 มีสถานภาพสมรสแล้ว คิดเป็นร้อยละ 49.2 มีประสบการณ์การทำงานอยู่ในช่วง 10-19 ปี คิดเป็นร้อยละ 42.8 ส่วนใหญ่เป็นพยาบาลประจำการ คิดเป็นร้อยละ 85.5 ปฏิบัติงานที่แผนกผู้ป่วยใน คิดเป็นร้อยละ 48.0 มีเงินเดือนและค่าตอบแทนพิเศษที่ได้รับต่ำกว่า 20,000 บาท และ 20,001-30,000 บาท ซึ่งมีจำนวนเท่ากันโดยคิดเป็นร้อยละ 46.2 ส่วนใหญ่มีบุคคลที่ต้องรับผิดชอบเลี้ยงดู คิดเป็นร้อยละ 88.4 และขึ้นปฏิบัติงานเวรป่วย-ดีกอยู่ในช่วง 10-14 ครั้งต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 49.7

2. ปัจจัยด้านการทำงาน

ปัจจัยด้านการทำงาน พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีความคิดเห็นสูงที่สุดคือ ลักษณะงาน รองลงมาคือความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน และน้อยที่สุดคือการปกครองบังคับบัญชา และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ งานที่ต้องมีความซื่อสัตย์ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.75 และน้อยที่สุดคือ นอกจากงานให้บริการผู้ป่วยแล้ว ยังมีภาระงานเอกสารอีกมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.69

3. คุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดนนทบุรี

ระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดนนทบุรี พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.12 โดยด้านที่มีระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลวิชาชีพสูงที่สุดคือ ลักษณะงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม และน้อยที่สุดคือการได้รับค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ การทำงานในฐานะพยาบาลวิชาชีพ ถือเป็นงานที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.41 และน้อยที่สุดคือ ปัจจุบันวิชาชีพพยาบาลเป็นสาขาที่ขาดแคลน แต่ก็ยังไม่มีใครอยากมาทำอาชีพนี้ เนื่องจากงานพยาบาลเป็นงานหนัก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.74

4. ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงาน

พบว่าผู้ตอบปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานจำนวน 131 คน โดยปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานมากที่สุดคือขาดบุคลากรในการปฏิบัติงาน มีผู้ตอบจำนวน 32 คน ส่วนข้อเสนอแนะในการพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานมากที่สุดคือ การเพิ่มบุคลากรให้เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน มีผู้ตอบจำนวน 40 คน

5. ผลการทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ โดยการคัดเลือกตัวแปรอิสระเข้าสู่ สมการคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดนนทบุรี พบว่า ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน และ รายได้ มีความสัมพันธ์ในทางเดียวกับคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดนนทบุรี ในทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยในครั้งนี้ทำให้ผู้วิจัยสามารถเสนอข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะบางประการ ซึ่งอาจจะเป็นประโยชน์ใน 2 ประเด็นกว้าง ๆ ดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. คุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลวิชาชีพโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพในเรื่องการพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลวิชาชีพในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านความมั่นคงและความก้าวหน้าในงานซึ่งจากผลการศึกษาพบว่า มีค่าเฉลี่ยค่อนข้างต่ำ ดังนั้นจึงควรเปิดโอกาสให้พยาบาลวิชาชีพได้มีการศึกษาต่อ หรือมีทุนให้ไปฝึกอบรมระยะสั้น เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลวิชาชีพ

2. ปัญหา อุปสรรคในการพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลวิชาชีพ พบว่า ขาดบุคลากรในการปฏิบัติงานมีจำนวนผู้ตอบมากที่สุด ดังนั้นผู้บริหารโรงพยาบาลจึงควรพิจารณาจัดสรรเพิ่มอัตรากำลังพยาบาลวิชาชีพในการปฏิบัติงานให้มีความเหมาะสมกับปริมาณผู้ป่วยที่เพิ่มมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตการทำงานกับกลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ เช่น กลุ่มพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลเอกชน เป็นต้น

2. ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยอื่น ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดนนทบุรี เช่น ความรู้สึกที่ดีต่องาน การได้รับมอบหมายให้มีหน้าที่รับผิดชอบสูงขึ้น บรรยากาศการทำงาน ความพึงพอใจในการทำงาน เป็นต้น